

HASZNOS INFORMÁCIÓK A SZERZŐI JOGRÓL

A GÉPJÁRMŰFENNTARTÓK RÉSZÉRE

JAF

Hasznos információk a szerzői jogról

a gépjárműfenntartók részére

Nemzeti Adó-
és Vámhivatal

A Járműipari Adatbázis Forgalmazók Szakmai Testülete (JAF) megköszöni mindazok segítségét, akik a könyv készítéséhez segítséget nyújtottak. Külön köszönetet mondunk a Business Software Alliance-nak (BSA), a Hamisítás Elleni Nemzeti Testületnek (HENT), Nemzeti Adó- és Vámhivatalnak (NAV), a Nemzeti Közlekedési Hatóságnak (NKH) amiért jelentős szakmai segítséget adtak a könyv elkészítéséhez.

A mű címe

Hasznos információk a szerzői jogról
a gépjárműfenntartók részére

Írta és szerkesztette

A Business Software Alliance munkatársai
Almásy Gyula - Nemzeti Adó- és Vámhivatal
Járműipari Adatbázis Forgalmazók Szakmai Testülete (JAF)

Lektorálta

Tóth Zita (HENT)

© 2011 Járműipari Adatbázis Forgalmazók Szakmai Testülete (JAF)

Címlapterv

Jókúti Bálint

A könyv szerzői jogvédelem alatt áll, de a szerzői kollektíva engedélyezi a könyv szabad felhasználását, másolását. Jelen esetben a könyv letöltése és másoknak való továbbítása nem tilos, hanem kívánatos.

A könyv mindenkor aktuális példánya letölthető:

<http://jaf.hu/index.php/letoelthet>

(*Járműipari Adatbázis Forgalmazók Szakmai Testületének honlapja*)

TARTALOMJEGYZÉK

1. Előszó	4
2. A tankönyv célja.....	6
3. Miért fontos a licenc?	8
3.1 Mi a licenc	8
3.2 Gyakori félreértések	8
3.3 A licenc igazolása.....	9
3.4 Licencek fajtái	11
3.5 Jogi követelmények	12
3.6 Termékaktiváció	12
4. Szoftvergazdálkodás	14
5. A szoftverek leltározása, nyilvántartása.....	15
6. Kislexikon	16
7. Ajánlott mintadokumentumok.....	18
8. Jogszabályi háttér	21
9. JAF	24
10. HENT	25
11. NAV	26
12. NKH	28
13. NAV, NKH, HENT, JAF elérhetőségei	29
14. Gyakran ismételt kérdések	34
15. Felhasznált irodalom	40

1. ELŐSZÓ

Tisztelt Olvasó!

Napjaink meghatározó tevékenysége a kreativitás és az innováció, hogy jobb és újabb, hasznosabb dolgok szülessenek az élet bármilyen területén, melyek a kereskedelemben értékesítve hasznot hoznak a feltalálónak, a felhasználók pedig birtokba véve a találmányt jobbá váljon az életük.

A kreativitás nagy figyelmet igénylő, általában komoly pénzeszköz befektetésével járó, fáradságos tevékenység. A hamisító nemcsak e munkát teszi feleslegessé, s veszi el a jól megérdemelt hasznot, befektetést - leállítva a további újításokat - , hanem nagyon sok esetben veszélyezteti a vásárló és a fogyasztó egészségét is. Azok akik időt, pénzt, fáradságot nem kímélve új és új dolgokon törnek a fejüket, egy idő után nem fogják ezt tenni, mert nem térül meg a befektetés. Munkahelyek ezrei vesznek el manapság a hamisítás miatt. Ha pedig belegondolunk abba, hogy például egy elavult szoftver segítségével, vagy rossz anyagból készített terméket szerelünk be

rosszul valahová, majd ezzel a járművel közlekedünk, akkor nem csak magunkat, hanem a többi járművet és járművezetőt is komoly veszélynek tesszük ki.

A feladat kettős: meg kell védeni a hamisítótól a szerzőket és feltalálókat, hogy munkájuk gyümölcsét élvezhessék, valamint a fogyasztókat, hogy életük, testi épségük s nem utolsósorban a pénzük ne kerüljön veszélybe.

A szellemi tulajdonjogok védelmével foglalkozó hatósági szervezetek, különösen a Nemzeti Adó-és Vámhivatal hosszú ideje eredményesen lép fel a hamisítók ellen, s nem egy esetben került sor eljárásra vagy lefoglalásra bűncselekmény gyanúja miatt. Sok ügy kapcsán derült ki az is, hogy az elkövetők (később elítéltek) kis odafigyeléssel elkerülhették volna a büntetőeljárás bevezetését és a komolyabb szankciókat. E megelőzés és felvilágosítás végett született e könyv.

*Almási Gyula
Szellemi Tulajdon-jogvédelmi Osztály (NAV)*

Köszönetnyilvánítás

A könyv létrehozói és kiadója köszönetet mond még egyszer mindazoknak, akik a könyv kiadásához szakmai és erkölcsi támogatást adtak. Elsőként köszönetet mondunk a Nemzeti Közlekedési Hatóságtól Mikulás Róbert úrnak, aki nem csak felismerte, hogy a járműfenntartó szakmában számos helyen súlyosan megsértik a szerzői jogokat, hanem lehetőséget biztosított a Járműipari Adatbázis Forgalmazók Szakmai Testületének, hogy széleskörű és remélhetőleg hatékony prevenció munkát végezzen e területen a jogsértések számának jelentős csökkentése érdekében.

Külön köszönettel tartozunk a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület elnökének, dr. Bendzsel Miklós elnök úrnak, amiért a Járműipari Adatbázis Forgalmazók Szakmai Testületének kezdeményezését támogatta, illetve titkárának is, dr.Tóth Zitának, amiért elvállalta a könyv szakmai lektorálását.

A Nemzeti Adó és Vámhivatal és egyik előd szervezete a Vám-és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága 2004-től kiemelt figyelmet fordít a szellemi tulajdonvédelem fontosságának. A 2011 ősztől tartandó gépjármű vizsgabiztosi oktatás során közel 4000-4200 vizsgabiztosnak lesz lehetősége naprakész információkat kapni a NAV Szellemi Tulajdonjog-védelmi osztályának munkatársaitól, a szerzői jog védelméről.

Hálásak vagyunk a BSA-nak az átadott szakmai anyagokért és támogatásukért.

*Járműipari Adatbázis Forgalmazók Szakmai Testülete
2011. október 30.*

2. A TANKÖNYV CÉLJA

Az illegális szoftverhasználat jelentős probléma hazánkban. Jelen tankönyvünkkel kívánjuk bemutatni a lehetséges buktatókat és gyakorlati példákkal, közérthető magyarázatokkal segíteni az olvasónak, hogy a törvényi, jogszabályi rendelkezéseket könnyebben értse és élhessen vele.

A gazdasági növekedés egyik motorjaként az IT szektor világszerte évente több százmilliárd dollárt fizet adó formájában, ezáltal elősegítve az olyan közszolgáltatások nyújtását, mint például az oktatás vagy az egészségügyi ellátás. Az elmúlt 30 év folyamán a technológiai innováció és a szoftverfejlesztések jótékonyan befolyásolták életünk szinte minden területét. Az üzleti szoftvereket gyártó cégek hozzájárulása önmagában is sokat lendített az innováción, javította a költséghatékonyságot és az eredményességet a járműfenntartó iparban is, új munkahelyeket teremtett és bővítette a tanulási lehetőségeket. Ma már szinte minden javítóműhelyben vannak számítógépek és különböző szoftverek segítik a műszaki vizsgáztatás, munkafelvétel, alkatrészrendelés, árajánlat készítés, javítás és karbantartás, számlázás, stb. folyamatát.

Amennyiben kizárólag legális üzleti szoftvereket használ, Ön is hozzájárul ahhoz, hogy a fejlesztők a világ minden táján továbbra is minőségi, korszerű szoftvereket állíthassanak elő, amelyekkel képesek jobbá tenni a világot, egyszerűbbé tenni a hétköznapi munkát.

Teljeséggel tisztában vagyunk azokkal a nehézségekkel, amelyeket az információs gazdaság minden lehetőségének kiaknázásához le kell gyűrnünk. Ezek közé a nehézségek közé tartoznak a szoftver licenccel, vásárlással kapcsolatos különböző félreértések is. Jó néhány szervezet, illetve azok alkalmazottai hajlamosak arra, hogy akár teljesen figyelmen kívül hagyják a licenccel kapcsolatos eljárást. Mások úgy vélik, hogy a felhasználónak nemcsak használati, hanem egyben tulajdoni joga is van a szoftverre vonatkozóan.

A licenccel megértése és a szoftvergazdálkodás bevezetése közös érdek. Ennek felismerése költséghatékonyságot, optimális technikai támogatás elérését tesz lehetővé és elősegíti, hogy a legkorszerűbb, folyamatosan karbantartott adatbázisokat használjanak a gépjárműfenntartó iparban dolgozók is.

Jogi szempontból is fontos a szoftverlicenccel megértése és elfogadása. A megfelelő és érvényes licenc hiánya, illetve a feltételek be nem tartása törvénysértéshez vezethet, amely jelentős következményeket vonhat maga után.

Az Ön felelőssége, hogy megértse a licenccel rendelkezőit, pontosan úgy, mint bármely más szerződés esetében.

Minden vállalkozás és magánszemély elfogadja, hogy az élet különböző területein mind nekik, mind pedig vállalkozásuknak be kell tartaniuk a

szabályokat. Vegyük például egy autó üzemeltetésére vonatkozó szabályokat. Általában először arról kell gondoskodnunk, hogy érvényes vezetői engedély, érvényes kötelező biztosítás, és a vonatkozó adók megfizetésének igazolása rendelkezésünkre álljon.

Tudjuk, hogy amennyiben nem teszünk eleget ezen követelményeknek, jogi kockázatoknak, anyagi veszteségnek, sőt legrosszabb esetben akár komoly büntetésnek tesszük ki magunkat. Ezek után érthető a kérdés: miért van az, hogy a világon jelenleg használt üzleti szoftvereknek mintegy harmada illegális, vagyis ezeket a szoftver kiadójának érvényes licence nélkül használják? Ez nem feltétlenül jelenti, hogy ezek a személyek vagy szervezetek szándékosan szegik meg a törvényeket, mégis a fenti esetben a szándéktól függetlenül komoly jogi és anyagi következményekkel kell szembenéznük.

A feltalálók és vállalkozók tisztában vannak termékeik, szolgáltatásaik és szellemi alkotásaik értékével, és mindent megtesznek érdekeik védelmében. A védjegyek és a márkajelzések védelme például igen fontos lépés annak biztosítása érdekében, hogy az ötleteket és termékeket mások ne másolhassák. A szerzői jogok mellett a kereskedelmi forgalomban gyakran védjegy is megkülönbözteti az árukat, melyeket szintén meg kell védeni. Abban az esetben, ha valaki ennek védelméről nem gondoskodik, akkor ha-

tósági tapasztalatok alapján a hamisítók rendkívül gyorsan le tudják másolni, valamint a piacra tudják juttatni a hamisított termékeket. A befektetett energia, reklám, fejlesztés és a ráköltött pénz pedig veszendőbe megy. A termékekkel kapcsolatos panaszok és kártérítések pedig tovább csökkentik az eredeti gyártó esélyeit, hogy az áruik sikeresek legyenek a piacon. A hamisított termékek nem érik el azt a minőséget, melyet a vásárló a pénzéért vár, az eredmény pedig itt is veszteséget jelent anyagilag ráfordított időt tekintve.

Hasonlóképpen a szoftvergyártók is jogosultak ahhoz ragaszkodni, hogy a felhasználók tartsák be a szoftverhasználatot szabályozó licenc-megállapodásokat.

Jelen útmutatót gyakorlati segítségnek szántuk elsősorban a műszaki vizsgabiztosok és a járműipari tevékenységet végzők számára. Hisszük, hogy könyvünk segít megérteni a szoftverlicencelést, annak fontosságát és betartani az érvényben lévő jogszabályokat.

*Járműipari Adatbázis Forgalmazók
Szakmai Testülete (JAF)
2011. október 30.*

3. MIÉRT FONTOS A LICENC?

3.1 Mi a licenc?

A szoftver kreatív alkotás, és más művekhez hasonlóan - könyvek, filmek és zene - szerzői jogi védeltséget élvez. A szoftverlicenc testesíti meg a szoftver kiadójának engedélyét arra, hogy a felhasználó a szoftvert a számítógépére telepítse és használhassa.

A licenc tartalmazza a szoftver használatára vonatkozó feltételeket, ideértve a licencelt jogok kiterjedését és minden vonatkozó korlátozást, mint például a felhasználás helye vagy célja, vagy a hozzá kapcsolható hardver. A licenc-megállapodás áttekintésekor láthatjuk, hogy a licenc általában a termék meghatározását, az elfogadás és a jótállás feltételeit tartalmazza.

Általában a szoftverlicenc a felhasználónak arra ad jogot, hogy a kiadó szoftverének egy példányát a szerződésben meghatározott számú végfelhasználó használja. Egyúttal - ha kifejezetten másképp nem rendelkezik - megtiltja a szoftver másolását és terjesztését további számítógépek vagy felhasználók számára.

Minden esetben alaposan olvassa el a felhasználói szerződését, vagyis a licencet, hogy tisztában legyen az Önt megillető jogokkal. Ismerje meg továbbá a jelenleg érvényes szerzői jogi szabályokat is.

3.2 Gyakori félreértések

Sok félreértés övezi a szoftverekkel kapcsolatos „tulajdonjogot” és szerzői jogokat. Az üzleti szoftverek esetében a licenc tulajdonosa nem ruházza át a felhasználóra a szoftver tulajdonjogát. Ehelyett a felhasználó arra szerez jogot, hogy a szoftvert a vonatkozó jogszabályoknak és a licenctulajdonos által meghatározott feltételeknek megfelelően használja. Ez alól kivétel az lehet, ha a magánszemély vagy cég részére egyedi szoftver került kifejlesztésre.

Gyakori hiba az is, mikor a felhasználó azt gondolja, megvásárolta a szoftvert, így többet nem kell vele foglalkozni, vele szabadon rendelkezhet. A garázsipari szoftvereket folyamatosan bővítik, frissítik. Az új modellek, technológiák megkövetelik a naprakész információkat. Pontosán ezért ezek jórészt időről időre frissíteni kell. A számítástechnika, a jármű- és műszertechnika folyamatos fejlődése, a gépjárműgyártók egyre gyakoribb visszahívásai is megkövetelik, hogy a járműfenntartó tevékenységet végzők naprakész adatbázisokkal rendelkezzenek. A járműtechnikai szoftvereket és adatbázisokat kevés kivételtől eltekintve évente kell megújítani.

3.3 A licenc igazolása

A cégek gyakran nem járnak el elég körültekintően és „nem őrzik meg” a vásárlást igazoló dokumentumokat, például a számlát. Vállalkozása számára létfontosságú, hogy igazoltan rendelkezzen érvényes licenccel minden szoftvereszköze tekintetében. Ennek hiányában jogi eljárások indulhatnak, melyek eredményeként vállalkozása további licencek megvásárlására kényszerülhet. A vásárlás és a felhasználás jogszerűségének igazolása érdekében tartsa szoftvernyilvántartását naprakészen, és biztosítsa, hogy vállalkozása rendelkezzen a következőkkel:

- Az eredeti adathordozó (CD, DVD)
- A licencdokumentáció, melyet gyakran „Végfelhasználói Licenc-megállapodásnak” neveznek (End User Licence Agreement, EULA)
- Eredetiséget bizonyító tanúsítvány, matrica stb.
- Használati útmutatók és kézikönyvek
- Az interneten kötött licenc-megállapodások kinyomtatott példányai
- Vásárlást igazoló számla, vagy annak másolata

Feltétlenül tartsa meg a vásárlás eredeti időpontját igazoló számlákat, hiszen egy esetleges ellenőrzés során szüksége lehet ezekre.

Mennyiségi licencmegállapodások esetén a felhasználók birtokában általában egy „Licenc-megállapodás” (Licence Agreement), vagy a li-

cencet igazoló más dokumentum van, amely valamennyi licencelt szoftvert felsorol. Ezen dokumentációk mellett is szükség van azonban a számlákra és az internetes dokumentumok kinyomtatott példányaira, amelyekből megállapítható, hogy mely szoftver tartozik a megállapodás hatálya alá.

A legtöbb országban - köztük Magyarországon is - a cég jogszabályoknak való megfeleléséért végső soron a cég vezetői és tulajdonosai felelősek. A cég létfontosságú érdeke, hogy megfelelő szoftvergazdálkodási eljárással rendelkezzen. Új alkalmazottak felvételekor munkáltatóként győződjünk meg arról, hogy a munkaszerződés, vagy annak kiegészítése tartalmazza az alkalmazott az irányú felelősségét, hogy az illető a munkahelyen betartja a szerzői jogi szabályokat. Követendő példa lehet a céges szoftverhasználati szabályzat megléte, melyből minden alkalmazott aláírás után egy példányt kézhez is kap. A cégek többsége ezt a szabályzatot az alkalmazottak munkaszerződésének részévé teszik.

Az alkalmazottak korlátlan internet-hozzáférése is kockázatot jelenthet. A legtöbb országban – köztük Magyarországon is - azért is felelősséggel tartoznak a cégek, ha alkalmazottaik töltenek le illegálisan szoftvereket az internetről a céges hálózatba. Ez a cégvezetők számára börtönbüntetést vagy jelentős pénzbüntetést is jelenthet. A jogi következményeken túlmenően a jogosulatlanul használt szoftver az akár rendszerösszeomlást is előidézni képes vírusok veszélyé-

nek teheti ki a hálózatot és üzleti titkait. A szoftverkiadók szellemi alkotásokhoz fűződő jogainak megsértését elkerülheti, ha a személyi és hálózatba kapcsolt számítógépeken a letöltési lehetőségek korlátozottak.

A munkahelyen előforduló szoftverkalózkodás leggyakoribb formái:

- A legálisan megvásárolt szoftver feltelepítése a licenc által megengedettnél több számítógépre
- A nem szervergépre vásárolt szoftver szerverre való telepítése
- Illegális szoftverek telepítése, futtatása a munkahelyi számítógépeken
- Jogosulatlan másolatok készítése és terjesztése
- Az otthonról hozott szoftvereknek a munkahelyi számítógépekre történő telepítése
- Szoftverek jogosulatlan letöltése az internetről, például peer-to-peer (P2P) hálózatokról
- Harmadik személyek számára olyan szoftverek telepítésének engedélyezése a céges számítógépekre, amelyekhez Ön nem rendelkezik megfelelő licenccel
- A szoftvernek a licenctől eltérő használata.

Sokan nincsenek tisztában azzal, hogy nem az számít, hogy használták-e a szoftvert vagy sem. Ne felejtsük: a program telepítésekor a szoftverről másolat kerül a számítógép merevlemezére,

vagy eltárolódik a memóriában. A telepítéshez is érvényes licencre van szükség. Az sem enyhítő körülmény, ha magát a számítógépet nem használják. Egy ellenőrzés (házkutatás) alkalmával a kikapcsolt, vagy üzemben kívüli számítógépeket is ellenőrzi a Nemzeti Adó- és Vámhivatal. Amennyiben kételyei vannak egy, már telepített szoftver licencfeltételeit illetően, egyeztessen a szoftver kiadójával.

A szoftvergyártók jogi lépéseket tehetnek az illegális vagy licenc nélküli szoftverek felhasználói ellen. A szoftvergyártó beperelheti a jogsértőt, amelynek - többek között - az alábbi következményei lehetnek:

A bíróság olyan határozatot bocsáthat ki, amely a felhasználót a jogsértő tevékenység - a szoftver használatának - abbahagyására kötelezi (pl. a jogsértő program letörlésével, illetve helyette megfelelő licenccel rendelkező szoftver feltelepítésével).

A bíróság a jogsértéssel elért nyereség visszatérítésére, kártérítésre, és az egyéb költségek megfizetésére is kötelezheti a felhasználót.

A licenccel a felelősségre vonás után történő megvásárlása önmagában már nem oldja meg a problémát. Amennyiben illegális szoftverhasználat merült fel, a gyártó jogosult a jogi eljárásokat megindítani.

3.4 Licencek fajtái

Alapvetően kétféle licenc létezik: az „egyfelhasználós” és a „többfelhasználós vagy mennyiségi” licencek. A többfelhasználós licenceket nevezik mennyiségi licenceknek, mivel ezek egy alkalmazást több példányban engednek használni. Ezek olyan, összetett licenc-megállapodások, melyek feltételeiről a felhasználó cég egyedileg egyezik meg a szoftverkiadóval. Mivel azonban a garázsipari szoftverek zömmel egyfelhasználós licencet használnak, ezt fejtjük ki bővebben.

Egyfelhasználós licencek

Az egyéni licenceket általában végfelhasználói licenc-megállapodásnak nevezzük (EULA). Ezek a licencek találhatóak a dobozos szoftverek mellett, melyeket a felhasználók tipikusan a kiskereskedőtől vásárolnak meg. Ilyen licenceket találhatunk az olyan számítógépek mellett is, melyeket előre feltelepített szoftverrel együtt, vagy amelyeket az interneten keresztül vásárolunk meg. Ezen licencek esetében általában egy kattintás elég a feltételek elfogadásához, és így ezek nem igényelnek aláírással ellátott írásbeli megállapodást. A dobozos termékek általában tartalmazzák a csomagolt szoftvert, a regisztrációs kártyát és esetleg egy használati útmutatót. A papír alapú EULA azonban ma már egyre ritkább. A legtöbb kiadó elektronikus formában csatolja az EULA-t a CD ROM-on, mely így a szoftver telepítésekor jelenik meg. Amennyiben a felhasználó nem fogadja el a licenc feltételeit, a telepítési folyamat megszakad. Attól a pillanattól kezdve, hogy a telepítés során a felhasználó

rákattint az „elfogadom” vagy „igen” gombra a licencszerződés ablakban, tudomásul veszi, és elfogadja a feltételeket. Fontos tudni, hogy abban az esetben is elfogadásra kerül a megállapodás, ha az nem magyar nyelven íródott (ilyen esetben egyeztessen a kiadóval, vagy kérje szakfordító segítségét).

Azokhoz a számítógépekhez, melyeket a hardver gyártói előre telepített szoftverekkel látnak el, szintén jár a papíralapú vagy az elektronikus EULA.

Béta licencek

Bizonyos szoftververziók már a nyilvánosságra hozatal előtt a felhasználók rendelkezésére állhatnak használat és tesztelés céljából. A béta szoftverek terjesztése korlátozott. Kérjük, a felhasználás feltételeit illetően ellenőrizze a szoftverkiadóval kötött megállapodást.

Próbaverziós licencek

Sok garázsipari szoftverkiadó engedélyezi, hogy a felhasználó a szoftverüket ingyenesen, vagy bizonyos kedvezményekkel kipróbálhassa. Ezek általában korlátozott ideig (általában néhány naptól egy hónapig) működő verziók, vagy bizonyos funkciók nem érhetők el bennük. Ezek a verziók prezentálják magát a szoftvert, így később könnyebb dönteni a megvásárlásról. Ezen szoftverek telepítésekor is figyelmesen olvassák el a felhasználói szerződést és csak utána fogadják el a megállapodást.

3.5 Jogi követelmények

A licencek feltételeire vonatkozó általános szabályok hasonlóak: bármilyen eszközre telepített szoftverhez kell rendelkezünk érvényes licenccel. A szoftverek licencelése viszonylag egyszerű. A buktatók általában a beszerzés körülményeinek tisztázásánál és a megfelelő szoftvernyilvántartás hiányosságaihoz kapcsolódnak. A legtöbb cég által követett gyakorlat általában az alábbi okok miatt nem jogszerű:

- Nincs szoftvernyilvántartási szabályzata, illetve szoftvergazdálkodási eljárása
- Az alkalmazottak korlátlan internet hozzáféréssel rendelkeznek
- Az alkalmazottak felé nincs egyértelmű iránymutatás az illegális szoftverek használatát (illetve annak következményeit) illetően
- A szoftver beszerzése nem legális módon történt
- Anélkül mentek végbe vállalategyesülések, felvásárlások, átalakulások stb., hogy számba vették volna a „megörökölt” eszközöket, és nem ellenőrizték, hogy minden szoftver esetében rendelkezésre áll-e megfelelő licenc.

Amennyiben kellő figyelmet fordít ezekre a témakörökre és támogatásuk érdekében kialakítja a megfelelő szabályozást, akkor ezzel biztos alapokra helyezi a szoftvereszközök kezelését. Az is kiemelkedő jelentőségű kérdés, hogy hol történik ezeknek a szoftverlicencnek a beszerzése. Biztosnak kell lennie abban, hogy amit

megvásárol, az valóban eredeti termék.

Vigyázzon a hamisítványokkal! Manapság a hamisított termékek már igen meggyőzőek, és nehéz őket az eredetitől megkülönböztetni. Számos szervezet abban a hiedelemben vásárolja meg ezeket a termékeket, hogy az eredeti terméket veszi meg. Bár a hamisított termékek minősége esetleg nem tér el lényegesen az eredeti termékekétől, az ár mégis figyelmeztethet minket a csalásra. Amennyiben az ár „túl szép ahhoz, hogy igaz legyen” valószínűleg hamisított termékkel van dolgunk. Az eredeti termékhez legbiztosabban a hivatalos kereskedőknél lehet hozzájutni. A szoftverkiadók minden esetben tudnak listát adni az engedéllyel rendelkező kereskedőkről, de jellemzően a garázsipari szoftvereket csak a hivatalos magyarországi képviseltek forgalmazzák.

3.6 Termékaktiváció

Ma már számos szoftvergyártó alkalmaz technikai eszközöket a kalózkodás elterjedésének megakadályozására. Az olyan technológiák, mint például a termékaktiváció, elősegítik a végfelhasználói licencek betartását. A telepítési eljáráshoz hozzáadott egyetlen egyszerű lépés általában elég ahhoz, hogy biztosítsuk a szoftver teljes körű használatát, és közben megakadályozzuk a termék jogosulatlan telepítését. A mai termékaktivációs technológiák gyorsak, nem zavaróak és nem sértik a felhasználó jogait. Elfogadottságuknak az a titka, hogy nem rónak felesleges terhet a legális felhasználókra.

Miért fontos a licenc?

Például ha telefonon vagy interneten keresztül be kell jelenteni a szoftverkiadónak, hogy használni kezdtük a programot, néhány perc alatt aktiválhatjuk is a programot. Ha ilyen esetben

„crack” vagy „keygenerator” szavakkal találkozunk, biztosak lehetünk benne, hogy hamisítvánnyal van dolgunk.

Ha egy vállalkozás adott telephelyen belül két vagy több számítógépen kívánja használni a gépjárműipari szoftverét, érdeklődjön a szoftver forgalmazójánál. Számos olyan cég van, aki engedélyezi az azonos telephelyen a két vagy több gépre való telepítést minimális pluszköltség megfizetése mellett.

Azonban ha két telephelyen kívánja egyszerre használni a szoftvert, minden esetben több előfizetésre van szüksége a legalitás megőrzéséhez.

4. SZOFTVERGAZDÁLKODÁS

A legtöbb szervezet sikere nagymértékben az alkalmazott szoftverektől függ. A körültekintő szoftvergazdálkodás hiánya adott esetben nemcsak azt jelentheti, hogy a cége technikai segítség nélkül marad, hanem azt is, hogy jogi bonyodalmak elé néz. Ha például a helyzet tisztázásáig a NAV lefoglalja a számítógépeket, ez a lépés könnyedén megbéníthatja a mindennapi munkavégzést. Nem tud alkatrészt rendelni, nem állnak rendelkezésre az ügyfelek adatai stb. Minden esetben végig kell gondolnia azt, hogy mit veszíthet a cég azzal, ha számítógép nélkül marad.

A körültekintő szoftvergazdálkodás egyik fontos lépése a személyi számítógépek használatának belső szabályozása. Fontos, hogy ezzel a szabállyal minden munkatárs tisztában legyen és megértse esetleges be nem tartásának következményeit is. A javasolt politika megtekintésére a tankönyv 7. fejezete (Ajánlott mintadokumentumok) áll rendelkezésre.

A megfelelő belső szabályozás hiányában a vállalat vezetője felelős azért, hogy a vállalat munkatársai jogtisztan szoftvereket használjanak munkahelyükön.

A következő tanácsokkal szeretnénk segítséget nyújtani abban, hogy hogyan lehet a leghatékonyabban megszervezni a vállalati szoftvernyilvántartás és gazdálkodás alapjait:

- Kezdeményezze a szoftverek és licencszerződések teljes körű ellenőrzését! Kérdezze meg munkatársait, mely szoftvereket használják rendszeresen!
- Tartsa egy kézben a szoftvervásárlásokat! Ajánlott hivatalos viszonteladónál vásárolni.
- Hozzon létre egy elkülönített szoftver-költségvetést!
- Őrizzen meg minden eredeti adathordozót, licencszerződést és számlát (számlamásolatot), lehetőleg zárható helyen!
- Nevezzen ki egy a szoftvergazdálkodásért és annak rendszeres ellenőrzéséért felelős személyt!
- Állítson össze a szoftverek és a számítógép használatára vonatkozó belső szabályozást! A legjobb, ha az előírásokat a munkaszerződés kiegészítéseként ismerteti a munkavállalóval.
- Tájékoztassa munkatársait a szoftverekre és a számítógép használatra vonatkozó szabályozásokról!
- Ellenőrizze rendszeresen, hogy a munkatársak betartják-e az előírásokat!

Optimalizálja szoftverhasználatát! Ehhez komoly segítséget jelent a szoftvernyilvántartás. Ha tudja, milyen felesleges programjai vannak, könnyebb megválni tőlük, és az így felszabaduló erőforrásokat olyan adatbázisokra fordítani, amelyekre szükség van. Alakítsa át az ajánlott mintadokumentumainkat cége, vagy vállalkozása egyedi igényeinek megfelelően!

5. SZOFTVEREK LETÁROZÁSA, NYILVÁNTARTÁSA

A vállalkozásokat leltárkészítési kötelezettség terheli, eszközeiket és forrásait a mérlegbe leltár alapján kell beállítaniuk. Ez azt jelenti, hogy a beszámoló mérlegének tételeit a számvitelről szóló 1000. évi C. törvény 69. § szerint leltárral kell alátámasztani.

E szerint a könyvek üzleti év végi zárásához, a beszámoló elkészítéséhez, a mérleg tételeinek alátámasztásához olyan leltárt kell összeállítani és a számviteli törvényben előírt időpontig megőrizni, mely tételesen, ellenőrizhető módon tartalmazza a vállalkozásnak a mérleg fordulónapján meglévő eszközeit, forrásait, ezen belül a szoftvereit is. Ha a vállalkozás év közben mennyiségben és értékben is nyilvántartja a szoftvereit, nem kötelező számára a tételes mennyiségi

felvétellel elvégeznie a leltározást. Amennyiben csak értékben tartja nyilván a szoftvereit, leltározással, tételes, mennyiségi felvétellel kell elkészítenie a beszámoló mérlegét alátámasztó leltárt.

(A választott módszert a számviteli politikában - amennyiben a vállalkozás minden szabályzatát ez tartalmazza - , illetőleg a leltározási és leltárkészítési szabályzatban meg kell határozni.)

A szoftverek esetében a mennyiségi nyilvántartás vezetése ajánlott, mert így a szoftverek jogtisztaságát bizonyító dokumentumok alapján azok a működés során bármely időpontban beazonosíthatóak.

A Járműipari Adatbázis Forgalmazók Szakmai Testülete (JAF) ajánlott mintadokumentumai (7. fejezet) azzal a céllal jöttek létre, hogy segítsék a szerzői jogok betartását, betartatását.

A dokumentumokat célszerű a saját vállalkozásának megfelelően átalakítani.

A Nemzeti Adó-és Vámhivatal (NAV) által végrehajtott szoftverellenőrzés során az első kérdés mindig az, hogy az ellenőrzött cég rendelkezik-e szoftvernyilvántartással. Ha rendelkezik ilyen dokumentummal, megkönnyítik a saját, illetve a NAV munkáját is. A szoftverhasználati nyilatkozatot is alakítsa át a cége, vagy vállalkozása egyedi igényeinek megfelelően!

6. KISLEXIKON

BSA	Business Software Alliance
HENT	Hamisítás Elleni Nemzeti Testület
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
NKH	Nemzeti Közlekedési Hatóság
JAF	Járműipari Adatforgalmazók Szakmai Testülete
Btk.	A Büntető Törvényről szóló 1978. évi IV. törvény
Ptk.	A Polgári Törvényről szóló 1959. évi IV. törvény
Szjt.	A Szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény
Crackelt verzió	Olyan illegális programverzió, melyben fizikailag cseréltek le fájlokat, hogy a program megvásárlás nélkül is működjön.
Keygen	Illegális verzió használatát segítő alkalmazás, mellyel regisztrációs kulcsot lehet generálni. Általában vírust (kémprogramot) tartalmaz, használata különösen veszélyes.
Illegális másolat	Bármilyen, engedély nélkül történő többszörözés.
Szerzői jog / Copyright	A szerzői jog (angolul: copyright) a szellemi alkotások jogának fő részterülete az iparjogvédelem mellett. A szerzői jog az irodalmi, tudományos és művészeti művek, adatbázisok, szoftverek stb. (a továbbiakban együtt: szerzői alkotások) védelmére hivatott. Emellett az ún. szomszédos jogok pl.: előadóművészek, filmelőállítók jogainak védelmét is biztosítja.
Polgári jogi eljárás	Olyan bírósági eljárás, amely a személyek vagyoni és személyi jogaival kapcsolatos jogviták rendezésére szolgál.
Büntetőjogi eljárás	Az eljárás a büntetőjogi felelősség megállapítása esetén büntetést (börtönbüntetés) szab ki. Olyan eljárás, amelynek célja annak eldöntése, hogy történt-e a Büntető Törvénykönyvbe ütköző cselekmény, azt ki követte el.
Jogi személy	Olyan szervezetet jelent, amely a természetes személyekhez hasonló módon jogokat szerezhet és kötelezettségeket vállalhat.
Jogképes	Saját nevében jogokat szerezhet és kötelezettségeket vállalhat.

Magánszemély/természetes személy	Az élő embert, a személyhez fűződő jogok természetes alanyát jelöli, szemben a jogi személlyel.
Rendszergazda	Az a szakember, aki karbantartja, felügyeli a számítástechnikai eszközök helyes működését, azok felhasználását.
Csoportmentességi törvény	http://www.emeauto.com/461_2010_EU_rendelet.pdf
IT szektor	Számítástechnikai ipar.
Információs gazdaság	A társadalomban az információ előállítása, elosztása, terjesztése, használata és kezelése jelentős gazdasági, politikai és kulturális tevékenység.
Hardver	A számítógép és perifériái (monitor, nyomtató stb.).
Tulajdonjog	A tulajdonjog a legteljesebb dologi jog, a “legfőbb hatalom” a dolog fölött, amely magában foglalja a birtoklást is.
Dobozos szoftver	Olyan program, mely adathordozón, dokumentációval együtt kerül a felhasználóhoz.
Szoftverkalózkodás	A szoftverek bármilyen jellegű jogosulatlan (illegális) felhasználása, kifejezetten értendő ezalatt a másolás, terjesztés.
Microsoft OEM konstrukció	A számítógéppel együtt vásárolt operációs rendszer, előre telepített verzió. A felhasználó csak az adott géppel együtt használhatja, a licenc csak az adott hardverre szól.
Nevesített licenc	Olyan licenc, ami névre szól, a felhasználó nevét adja a szerződéshez.
Végfelhasználó	A felhasználó, aki nem tulajdonos, hanem csak igénybe veszi az adott szolgáltatást (előfizettként).
Túlhasználat	A licencben foglalt felhasználási korlát túllépése (például több gépre telepítik az adott szoftvert, mint ahány legális licenccel rendelkeznek).
Online verzió	Egy adott szoftver internetes felületen hozzáférhető változata, mely általában böngészőből működik.

7. AJÁNLOTT MINTADOKUMENTUMOK

Szoftver- és internethasználati megállapodás

Amely létrejött egyrészről

Név: _____

Székhely: _____

Cégjegyzékszám: _____ Adószám: _____

Képviseli: _____ Tel./fax: _____

mint munkáltató (a továbbiakban: **Munkáltató**), másrészről

Név: _____

Születési hely és idő: _____

Anyja neve: _____

Személyi igazolvány száma: _____ Tel.: _____

Adószáma: _____ TAJ száma: _____

Lakcíme: _____

mint munkavállaló (a továbbiakban: **Munkavállaló**),
továbbiakban együttesen mint **Felek** között a számítógép-, szoftver- és internethasználat szabályozására, a munkaszerződés kiegészítésére. A lent megjelölt helyen és időben az alábbi feltételekkel:

- Munkáltató biztosítja a technikai feltételeket (a munkához igazított hardver, legális szoftver, internethozzáférés) a Munkavállalónak, hogy munkáját megfelelő színvonalon végezhesse.
- Munkavállaló a biztosított eszközöket csak és kizárólag a munkával kapcsolatos célra használhatja.
- Munkáltató számos különböző vállalatától vagy intézménytől vásárolja meg a számítógépes szoftverek licencengedélyét.

- A Munkáltató a licencszerződéssel nem válik e szoftverek tulajdonosává és azok dokumentációját és lemezeit e szoftver fejlesztőjének külön engedélye nélkül nem áll jogában másolni.
- Munkavállaló a lokális hálózatokon, vagy több számítógépen a szoftvereket kizárólag a licencszerződésnek megfelelően használhatja.
- A közösségi oldalak látogatása (IWIW, Facebook stb.), a munkaidőben történő, nem a munkafeladatokhoz kapcsolódó tevékenység fegyelmi eljárást von maga után.
- A munkavállaló felelősséget vállal az általa használt programok tisztaságáért, önmaga csak a Munkáltató által elfogadott, legális programokat telepít és használ.
- Havonta egyszer, munkavállaló köteles ellenőrizni az általa használt számítógépen telepített programokat, amennyiben olyat talál, melyet nem ő telepített, vagy nem biztos annak legális voltában, jelentenie kell a Munkáltatónak.
- Amennyiben a Munkavállaló tudomására jut, hogy a megvásárolt szoftvert, vagy azzal kapcsolatos dokumentációt nem a fentiek szerint használják, akkor azt köteles jelenteni a Munkáltatónak.
- Évente egyszer, a Munkáltató szűrőpróbaszerű ellenőrzéseket tart, mintegy felülvizsgálva a munkavállaló munkáját.
- A Munkáltató elítéli a szoftverek illegális használatát és másolását.
- A Munkavállaló aláírásával teljes büntetőjogi és anyagi felelősséget vállal az általa használt programok tisztaságát illetően.

Tudomásul veszem a Munkáltató számítógép-, szoftver- és internethasználatra vonatkozó politikáját, és betartását magamra nézve kötelezőnek fogadom el.

A Büntető Törvénykönyv 329/A §-a értelmében, a szerzői jogokat megsértő személy akár 8 évig terjedő szabadságvesztéssel is sújtható.

Munkáltató

Munkavállaló

Dátum: _____

Számítógép alapú szoftvernyilvántartó

Név: _____

Cím: _____

Számítógép azonosítója (leltári szám): _____ Felvétel időpontja: _____

Felhasználó neve: _____ Oldalszám: _____

Szoftver gyártója	Szoftver sorszáma	Szoftver megnevezése és verziószáma	Nyelv	Módosítás (telepítés, törlés, frissítés)	Módosítás dátuma	Megjegyzés (módosítást végző személy stb.)

8. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A magyar szabályozási rendszerben a szerzői jogot érintő legfontosabb jogszabály a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.), amely széleskörűen szabályozza a magyar szerzői jog egész területét, a jogvédelem alatt álló alkotások körét, a szerzőket megillető jogokat, és a szerzői jogok megsértésének következményeit is.

Szerzői jog védi az irodalmi, a tudományos és a művészeti alkotásokat. Ilyen alkotásnak minősülnek különösen: az irodalmi (pl. szépirodalmi, szakirodalmi, tudományos) művek, a számítógépi programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció (a továbbiakban: szoftver) ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is, a zeneművek, a filmalkotások, az adatbázisok. A járműfenntartó szakma tevékenysége során leginkább a következő szerzői jogi védelem alatt álló művekkel találkozunk, illetve ezeket használja: járműipari szakkönyvek, segédanyagok, szerelési adatbázisok és számítógépes programok.

A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű felhasználására, valamint a mű más általi felhasználásának az engedélyezésére. Ha valaki fel akarja használni valamelyik művet, akkor ehhez engedélyre van szüksége.

A legfontosabb felhasználási körök, amelyek engedélyezése a szerző kizárólagos joga, és amelyekkel kapcsolatban a legtöbb jogosulatlan felhasználási eset a gyakorlatban előfordul: a mű többszörözése, terjesztése, nyilvánossághoz való közvetítése.

A többszörözés a mű anyagi hordozón való közvetlen vagy közvetett – rögzítését, valamint a

rögzítésről egy vagy több másolat készítését jelenti. A mű többszörözésének minősül különösen a nyomtatással megvalósuló rögzítés és másolatkészítés, a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön, valamint a számítógépes hálózaton átvitt művek anyagi formában való előállítás. Többszörözés például egy könyv ki nyomtatása, vagy egy szoftver letöltése. A terjesztés a mű eredeti példányának vagy többszörözött példányainak a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételét jelenti forgalomba hozatallal vagy forgalomba hozatalra való felkínálással. A nyilvánossághoz közvetítés a mű nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételét jelenti, ennek egyik leggyakoribb esete egy műnek (akár könyv, akár adatbázis) az internetre való feltöltésével történő megjelenítése, mások általi lehívásra hozzáférhetővé tétele.

Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy (például a zenével és filmmel ellentétben). A szoftverekről magáncélra sem lehet másolatot készíteni, ez alól egyetlen kivétel a biztonsági másolat.

A szerzői jogok a szerző életében és halálától számított hetven éven át részesülnek védelemben, adatbázisok esetében ez a védelmi idő tizenöt év az adatbázis első nyilvánosságra hozatalát követő évtől számítva. A védelmi idő lejártát követően nem kell a szerző engedélyét kérni a mű felhasználásához.

A szerzői jogi szabályok megsértése esetén, azaz az egyes szerzői jog által védett művek jogosulatlan felhasználása esetén a szerző több jogi eszközzel is felléphet a jogsértővel szemben, ezek közül a legfontosabbak:

Felszólítás

A szerző peren kívüli megoldásként felszólíthatja a jogsértőt az adott illegális felhasználás abbahagyására, a felhasználás „legalizálására”, azaz felhasználási szerződés megkötésére, kártérítés megfizetésére. A vita peren kívüli rendezése a jogsértő számára is ajánlott, hiszen így elkerülhető egy hosszas peres eljárás, amelynek költségeit végül a jogsértő félnek kell állnia.

Polgári jogi eljárás

Polgári jogi perben a szerző kérheti a bíróságtól a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását; jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől; kérhet elégtételt a jogsértőtől, akár a nyilvánosság biztosításával (ez lehet pl. a bírósági ítéletnek a jogsértő költségére a sajtóban való közzététele); adatszolgáltatást kérhet a jogsértéssel érintett dolgok előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében résztvevőkről, a jogsértő felhasználásra kialakított üzleti kapcsolatokról; követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését; követelheti a sérelmes helyzet megszüntetését, a jog-

sértést megelőző állapot helyreállítását, továbbá a kizárólag vagy elsősorban a jogsértéshez használt eszközök és anyagok, valamint a jogsértéssel előállított dolgok lefoglalását, meghatározott személynek történő átadását, kereskedelmi forgalomból való visszahívását, onnan való végleges kivonását, illetve megsemmisítését; valamint kártérítést is követelhet. (Szt. 94. §)

Értesítési és eltávolítási eljárás internetes jogsértés esetében

Az interneten elkövetett jogsértések elleni fellépés egyik legfontosabb eszköze az értesítési és eltávolítási eljárás, amelynek szabályai az elektronikus kereskedelmi szolgáltatásokról, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (Ektv.) 13. §-ában találhatók. Az eljárással a szerzői jogot sértő tartalom gyorsan eltávolítható az internetről, az eljárás lényege, hogy a jogosult értesíti és felhívja a szolgáltatót a jogsértő tartalom eltávolítására, amelyet a szolgáltató 12 órán belül köteles megtenni.

Büntetőjogi eljárás

Figyelemmel a szerzői jogi jogsértések súlyos (nem csak az egyes szerzőket, hanem az egész társadalmat érintő) következményeire az állam a büntetőjog eszközeivel is szankcionálja e jogsértések elkövetését. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) 329/A. §-ában szabályozott szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése tényállás alapján büntetendő az, aki másnak a szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jogát hasznoszerzés végett, vagy vagyoni hátrányt okozva megsérti. A fentiekben ismertetettek alapján ez megvalósulhat a mű engedély nélküli többszörözésével vagy mások számára hozzáférhetővé tételével is. A bűncselekmény elkövetője két évig, illetve minősített esetben akár nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Az ilyen típusú bűncselekmények nyomozását a NAV végzi.

A szellemi tulajdon-védelem területén fontos a megfelelő jogi szabályozás, a jogszabályoknak a XXI. századi, digitális környezethez való alakítása, hogy a szellemi termékek védelme garantált legyen az internet világában is. Emellett ugyanakkor a hangsúlyt a jogsértések kiküszöbölésére, a prevencióra kell helyezni. Tudatosítani kell az emberekben a szerzői jogot érintő legfontosabb alapelveket, pontosítani kell, hogy milyen jogai illetve kötelezettségei vannak egy adott felhasználónak, hiszen a legtöbb esetben a jogsértés oka a jogi szabályozás ismeretének hiánya. Ez azonban nem mentesíti a jogsértőt a jogi következmények alól.

Az összefoglaló a teljesség igénye nélkül íródott, a jogszabályi háttér megértéséhez szükséges, legfontosabb rendelkezéseket, alapvetéseket tartalmazza. Amennyiben bővebben érdeklődik a téma iránt, a hivatkozott törvényekben megtalálja a további irányadó rendelkezéseket.

9. JÁRMŰIPARI ADATBÁZIS FORGALMAZÓK SZAKMAI TESTÜLETE - JAF

A JAF alapítói (Audatex Magyarország Kft., Eurotax Glass's Magyarország Kft., Maróti Könyvkereskedés Kft., Robert Bosch Kft.) jelentős tapasztalatokkal rendelkeznek a gépjárműipari műszaki szoftverek és adatbázisok forgalmazásában. Ennek keretén belül olyan sajnálatos tapasztalatokra tettek szert, hogy az ő tulajdonosaik, vagy üzleti partnereik szellemi tulajdonát képező előbb említett szoftverek és adatbázisok, illetőleg az azokból származó adatok jogellenes többszörözési és terjesztési cselekmények folytán kikerülnek az engedélyezett felhasználói körből és egyre több autószervez és már felhasználó használja engedély nélkül azok mindenféle illegális változatait. Tapasztalataik azt mutatják, hogy e súlyos probléma nem csak őket, hanem az egyéb járműipari szoftvereket forgalmazó piaci szereplőket is súlyosan érinti és a jogsértések száma folyamatosan növekszik.

Ez a szint 2010-ben érte el azt a pontot, ahol a fent említett cégek félretéve versenytársi mivoltukat és összefogtak az illegális járműipari szoftverek, adatbázisok, illetve szakkönyvek terjedése ellen. A tagok vallják, hogy egészséges konkurenciára szükség van, viszont a „kalózzokkal”, az illegálisan terjedő szoftver árakkal nem lehet versenyezni.

2010. januárjától a JAF alapítói és meghívott vendégei (EME, AOE, NKH, NAV, HENT stb.) öthetenre találkoznak és aktívan lépnek fel a jogsértések ellen. 2011 nyarán hivatalosan is megalapították a Járműipari Adatbázis Forgalmazók Szakmai Testületét, hiszen az egységes fellépés hatásosabbnak bizonyul. Kezdeményezésük alapján már jelenleg is számos polgári és büntetőeljárás folyik.

A JAF több fronton harcol a legálisan működő, a járműfenntartó iparban dolgozók érdekeinek védelmében. Az egyik legfontosabb eszközük a prevenció.

A Hamisítás Elleni Nemzeti Testület (HENT) lebonyolításában megtartott, a JAF kezdeményezésével indított 2011-es középiskolás reprezentatív attitűdfelmérés rávilágított arra, hogy a diákok nagy részének fogalma sincs róla, hogy jogsértést követ el akkor, amikor illegális programokat tölt le, vagy könyveket tölt fel az internetre. Sajnálatos módon ez az aktív munkavállalók között sincs másképp.

A szórólapoktól kezdve pályázatokon át az oktatóig több, különböző módon próbálják növelni a diákok, illetve a szakmában dolgozók tudatosságát is a szerzői joggal kapcsolatban. Emellett fontos cél a gépjármű tulajdonosok és gépjárművezetők tudásszintjének növelése is.

Természetesen a JAF tudja azt is, hogy a prevenció akkor tud sikeresen működni, ha elrettentés is társul mellé. Így a Nemzeti Adó- és Vámhivatallal (NAV) közösen kidolgozott stratégia alapján, a NAV Bevetési Főigazgatóságával együttesen végez szoftverellenőrzéseket a gépjárműfenntartó iparban. Ezek az ellenőrzések bebizonyították, hogy a szakmában dolgozók nagy százaléka használ illegális programokat. Ilyen esetben a NAV Járőrigazgatósága hivatalból eljárást indít a vétkes cégtulajdonos ellen.

A JAF a szerzői jogi oktatást is rendkívül fontosnak tartja, így a Nemzeti Közlekedési Hatóság engedélyével, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Szellemi Tulajdonjog-védelmi Osztályával együttműködve elkészítette ezen tankönyvet, melyből mintegy 4 000 járműműszaki vizsgabiztos tanul majd a szerzői jogról a kétévente kötelező továbbképzése során.

A JAF tevékenységéről bővebb információt talál www.jaf.hu honlapon.

10. A HAMISÍTÁS ELLENI NEMZETI TESTÜLET - HENT

A termékhamisítás és a szerzői jogi kalózkodás elterjedtsége, volumene, valamint e jelenségeknek a gazdaságot, a társadalmat, a fogyasztókat és a tisztességes piaci szereplőket érintő veszélyei és súlyos következményei a hamisítás elleni koordinált fellépést teszik szükségessé. Ezt felismerve hozta létre a Kormány 2008-ban a Hamisítás Elleni Nemzeti Testületet (HENT), amely javaslattevő és tanácsadó fórumként működik Magyarországon a szellemi tulajdon-jogok megsértése elleni küzdelmet érintő kérdésekben. A HENT a szellemi tulajdonnal és annak védelmével összefüggő feladat- és hatáskörrel rendelkező állami szervek és a szellemi tulajdon védelmével érintett piaci szereplők, társadalmi és gazdasági érdekképviselői szervezetek képviselőit fogja össze. A HENT 2011. január 1-jével új-jáalakult, működésének jogi kereteit a Hamisítás Elleni Nemzeti Testületről szóló 287/2010. (XII. 16.) Korm. rendelet rögzíti. A HENT titkársági feladatait a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala látja el.

A HENT küldetése az állami szervek és a társadalmi illetve gazdasági érdekképviselői szervezetek közötti eredményes együttműködés előmozdítása a szellemi tulajdon védelme területén, így különösen az alábbi kérdésekben:

- Hamisítás elleni nemzeti stratégia és az ahhoz kapcsolódó intézkedési terv kidolgozása, végrehajtásuk összehangolása
- Hamisítás elleni cselekvési tervek kidolgozása, ezek végrehajtása

- Tudatosságnövelő, felvilágosító programok, kampányok kezdeményezése, végrehajtása
- A hamisítás elleni fellépésben közreműködő rendészeti és igazságügyi szervek alkalmazottainak továbbképzése
- Javaslattevő a szellemi tulajdon-jogok érvényesítését szolgáló jogszabály-alkotási és szabályozási tevékenységre a feladatkörrel rendelkező miniszternek.

A HENT intézkedéseinek egyik fő iránya a hamisítás kínálati oldalának csökkentése, amely a jogérvényesítési eszközök hatékonyabbá tételével, a jogérvényesítésben részt vevő jogalkalmazói szervek képzésével érhető el. Ennek érdekében a HENT rendszeresen szervez képzéseket és szakmai rendezvényeket. A másik fő cselekvési irány a hamisítás elleni küzdelemben a hamis és kalóz termékek iránti kereslet csökkentése, amelynek érdekében a HENT lakossági tudatosságnövelő, felvilágosító kampányokat és programokat kezdeményez és szervez a szellemi tulajdon-védelem fontosságáról, valamint a hamisítás és kalózkodás veszélyeiről, így többek között naponta a hamisítás, kalózkodás témájához kapcsolódó hírleveleket küld, online kampányt folytat, hamisítás elleni vándorkiállítással járja az országot, előadásokat tart középiskolákban. A JAF 2011 óta tagja a HENT jogérvényesítő munkacsoportjának.

A HENT tevékenységéről bővebb információt talál a www.hamisitasellen.hu honlapon.

Az állami adóhatósági és vámhatósági feladatoknak a minőségileg új, hatékonyabb, átláthatóbb és költségtakarékosabb ellátása, és az azokhoz szükséges információáramlás korszerű biztosítása, valamint egységes elvek alapján felépülő és egységes irányítású szervezet kialakítása alapján a költségvetési bevételek integrált szervezet általi biztosítása, továbbá a pénzügyi és egyes más bűncselekményeket hatékonyan és eredményesen felderítő bünyügyi szervezetrendszer kialakítása érdekében az Országgyűlés létrehozta a Nemzeti Adó- és Vámhivatalt.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2011. január 1-jével az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal és a Vám- és Pénzügyőrség összeolvadásával jött létre, ezzel egyidejűleg az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal és a Vám- és Pénzügyőrség megszűnt. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal és a Vám- és Pénzügyőrség általános jogutódja, ideértve a megszűnő szervek valamennyi közfeladatának jövőbeni ellátását, továbbá valamennyi jogát és kötelezettségét, valamint vagyonát, vagyoni jogait és előirányzatait is.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal jogállása és szervezeti keretei

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat is ellátó kormányhivatal. Felügyeletét a miniszterelnök által kijelölt miniszter látja el, aki a nemzetgazdasági miniszter. Önállóan működő és gazdálkodó központi költségvetési szerv, amely a központi költségvetésben önálló fejezetet képez.

A NAV székhelye Budapest. A feladatait központi, középfokú és alsó fokú szervei útján látja el. A közép- és alsó fokú szervek a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény szerinti területi szervek.

A NAV központi szervei a Központi Hivatal, a Bünyügyi Főigazgatóság, az informatikai feladatokat ellátó intézetek, valamint a humánerőforrás-fejlesztési feladatokat ellátó intézet. A Bünyügyi Főigazgatóság és a humánerőforrás-fejlesztési feladatokat ellátó intézet jogi személyiséggel rendelkező, a NAV fejezetén belül önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szervek. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal feladatai részben vagy egészben a központi költségvetés, a Nyugdíjbiztosítási Alap, az Egészségbiztosítási Alap vagy az elkülönített állami pénzalap javára teljesítendő kötelező befizetés,

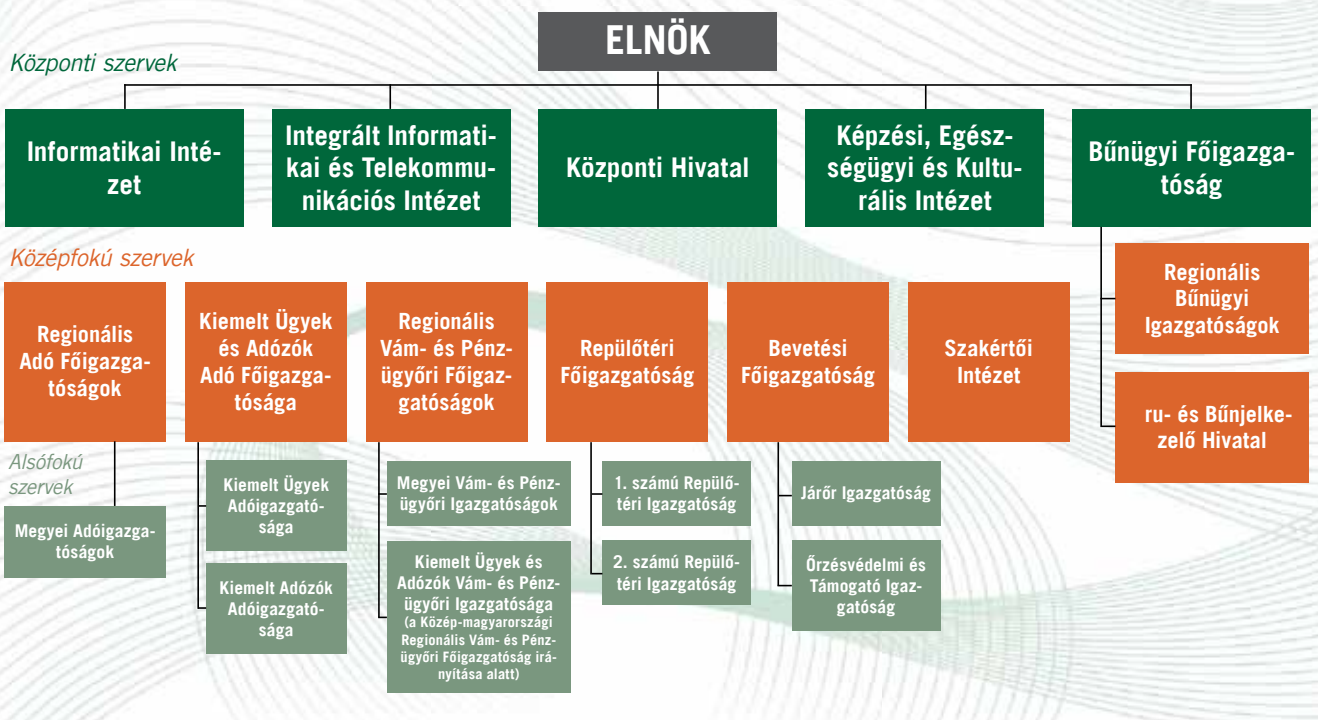
a központi költségvetés, az elkülönített állami pénzalap terhére juttatott támogatás, adó-visszaigénylés vagy adó-visszatérítés, a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló tör-

vény hatálya alá tartozó kötelező befizetések megállapítása, beszedése, nyilvántartása, végrehajtása, visszatérítése, kiutalása és ellenőrzése, feltéve, ha törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik.

Nemzeti Adó-
és Vámhivatal

A NAV tevékenységéről
bővebb információt talál a
www.nav.gov.hu honlapon

A NAV Bevetési Főigazgatóság Járóigazgatósága a Járműipari Adatbázis Forgalmazók Szakmai Testületével közösen rendszeres szoftverellenőrzéseket tart a gépjárműfenntartó iparban dolgozók körében. Az ellenőrzések során vizsgálják többek közt az alapvető irodai szoftverek, gépjárműipari adatbázisok, szakkönyvek felhasználását, azok legalitását is. Az ellenőrzések során adóellenőrzést is végrehajtanak az ellenőrzött cégen.

A JAF egyébként együtt dolgozik a NAV Szellemi Tulajdonjog-védelmi Osztályával is, ezen együttműködés keretében íródott ez a könyv is. Ezen kívül számos prevenciós akciót bonyolítanak együtt pl. Autótechnika Kiállítás

A Nemzeti Közlekedési Hatóságot 2007-ben hívta életre a közlekedésért felelős miniszter a Közlekedési Főfelügyelet, a Központi Közlekedési Felügyelet, a megyei (fővárosi) közlekedési felügyelet és a Polgári Légiközlekedési Hatóság jogutódjaként. Később a Hatóságba integrálták a Katonai Légügyi Hivatalt majd a Magyar Vasúti Hivatalt is. A Hatóság a közlekedésért felelős miniszter irányítása alatt önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv.

A Hatóság alaptevékenysége általános köz- igazgatás, ellátja a jogszabály által a feladat- és hatáskörébe utalt első- és másodfokú:

- közúti közlekedési hatósági feladatokat
- légiközlekedési hatósági feladatokat
- katonai légügyi hatósági feladatokat
- vasúti közlekedési hatósági feladatokat
- vasúti igazgatási feladatokat
- hajózási hatósági feladatokat
- egyéb feladatokat

A Hatóság Magyarországon egyedülként látja el a közlekedéshez kapcsolódó valamennyi hatósági, felügyeleti tevékenységet. Az NKH a közlekedés-igazgatás központi hatóságaként szabályozza, felügyeli és ellenőrzi a piaci szereplők tevékenységét és működését. (Forrás: nkh.gov.hu) 2011. január 1-től a Nemzeti Közlekedési Hatóságot átszervezték. A korábbi regionális igaz-

gatóságok az újonnan alakuló megyei (fővárosi) kormányhivatalok szakigazgatási szerveként folytatták tevékenységüket.

A hatóság felépítése az átszervezést követően az alábbiak szerint alakult:

A Hatóság központi szerve a Központ, amelyet a Hatóság elnöke közvetlenül vezet.

A Hatóság elsőfokú szervei:

- a Közúti Gépjármű-közlekedési Hivatal, amelyet a közúti gépjármű-közlekedési elnök-helyettes vezet
- az Útügyi, Vasúti és Hajózási hivatal, amelyet az útügyi, vasúti és hajózási elnök-helyettes vezet
- a Légügyi Hivatal, amelyet a légügyi elnök-helyettes vezet
- a közúti járművekkel kapcsolatos tevékenységet a Közúti Gépjármű-közlekedési Hivatal látja el.

„A hazai közlekedésbiztonság egyik fontos pillére a legális gépjárműfenntartói tevékenység. A szakszerű tevékenység ellátásához szükséges a megfelelő adatbázisok használata. A közlekedési hatóság, fontosnak tartja, hogy e tevékenységet a hatályos jogszabályoknak megfelelő módon végezzék, a javításhoz használt adatok, információk legális forrásból származzanak.”

Mikulás Róbert (NKH)

Az NKH tevékenységéről bővebb információt talál a www.nkh.gov.hu honlapon

13. NAV, HKH, HENT, JAF ELÉRHETŐSÉGEI

Nemzeti Adó és Vámhivatal

Központi Hivatala

1095 Budapest, IX., Mester u. 7.

1450 Budapest, Pf. 109

Telefon: 06-1/456-9500

Fax: 06-1/456-9525

E-mail: vpop.opkittkarsag@nav.gov.hu

NAV Dél-alföldi Vám-és

Pénzügyőri Főigazgatóság

6724 Szeged, Csemegi u. 4.

6701 Szeged, Pf. 449.

Telefon: 06-62/567-400; 06-80-820-042

Fax: 06-62/567-498

E-mail: vpdarp@nav.gov.hu

NAV Dél-dunántúli Vám-és

Pénzügyőri Főigazgatóság, Pécs

7621 Pécs, Munkácsy M. u. 6.

7601 Pécs, Pf.: 247.

Telefon: 06-72/522-000

Mobil: 06-20/914-7276, 06-30/250-4714,

06-30/475-8976

Fax: 06-72/221-102

E-mail: vpddrp@nav.gov.hu

NAV Észak-alföldi Vám-és

Pénzügyőri Főigazgatóság,

Debrecen

4025 Debrecen, Hatvan u. 45.

4001 Debrecen, Pf.: 56.

Telefon: 06-52/518-900, 06-52/518-902,

06-80-420-420

Fax: 06-52/518-903

E-mail: vpearp@nav.gov.hu

NAV Észak-magyarországi Vám-és

Pénzügyőri Főigazgatóság, Miskolc

3530 Miskolc, Széchenyi István u. 10.

3501 Miskolc, Pf.: 28.

Telefon: 06-46/518-700

Fax: 06-46/344-111

E-mail: vpemrp@nav.gov.hu

NAV Közép-dunántúli Vám-és Pénzügyőri

Főigazgatóság, Székesfehérvár

8000 Székesfehérvár, Bakony u. 8.

8002 Székesfehérvár, Pf: 193.

Telefon: 06-22/514-450

Fax: 06-22/514-497, 06-22/514-495

Ügyfélszolgálati idő: K-Cs 9:00-15:00

<http://www.vam.gov.hu>

E-mail: vpkdrp@nav.gov.hu

Közép-magyarországi Regionális Vám-és

Pénzügyőri Főigazgatóság, Budapest

1033. Budapest, Huszti út 42.

1300 Budapest 3. Pf. 206.

Telefon: 06-1/430-9600

Fax: 06-1/430-9637

E-mail: vpkmrp@nav.gov.hu

NAV Nyugat-dunántúli Vám-és Pénzügyőri

Főigazgatóság, Szombathely

9700 Szombathely, Hunyadi u. 47.

9701 Szombathely, Pf.: 32.

Telefon: 06-94/500-960

Fax: 06-94/310-481

E-mail: vpnydrp@nav.gov.hu

Vám- és Pénzügyőrség
Központi Bűnüldözési Parancsnoksága

1033 Budapest III., Huszti út 42.
1300 Budapest, Pf.: 99.
Telefon: 06-1/430-9300, 06-1/430-9500
Fax: 06-1/430-9304
E-mail: vpkbp@nav.gov.hu

NAV Kiemelt Ügyek és Adózók
Vám-és Pénzügyőri Igazgatósága
Szellemi Tulajdon-jogvédelmi Osztály

Telefon: 06-1/236-5700
Fax: 06-1/236-5758
E-mail: kavig@nav.gov.hu

Nemzeti Közlekedési Hatóság
Központi Hivatal

Budapest Főváros Kormányhivatala
Közlekedési Felügyelősége
1033 Budapest, Mozaik u. 5.
1300 Budapest, Pf.: 91.
Telefon: 06-1/430-2703, 06-1/430-2704
Fax: 06-1/430-2705
E-mail: vezeto-buda@nkh.gov.hu
<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/bp.aspx>

Baranya Megyei Kormányhivatal
Közlekedési Felügyelősége

7630 Pécs, Hengermalom utca 2.
7602 Pécs2. Pf.: 315.
Telefon: 06-72/520-444
E-mail: vezeto-baranya@nkh.gov.hu

[http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/
baranyamegye.aspx](http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/baranyamegye.aspx)

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal
Közlekedési Felügyelősége

6000 Kecskemét, Szent István király krt. 19/a.
6001 Kecskemét, Pf. 189.
Telefon: 06-76/512-400
E-mail: vezeto-bacs@nkh.gov.hu
[http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/
bacsmegye.aspx](http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/bacsmegye.aspx)

Békés Megyei Kormányhivatal
Közlekedési Felügyelősége

5600 Békéscsaba, Szarvasi út 107.
Telefon: 06-66/549-300
E-mail: vezeto-bekes@nkh.gov.hu
[http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/
bekesmegye.aspx](http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/bekesmegye.aspx)

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei
Kormányhivatal Közlekedési Felügyelősége

3527 Miskolc, József Attila út 20.
501 Miskolc, Pf.: 369.
Telefon: 06-46/500-010
Fax: 06-46/349-045
E-mail: vezeto-borsod@nkh.gov.hu
[http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/
borsodmegye.aspx](http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/borsodmegye.aspx)

Csongrád Megyei Kormányhivatal
Közlekedési Felügyelősége

6728 Szeged, Kereskedő köz 3-5.
6701 Szeged, Pf.: 542
Telefon: 06-62/551-520

Fax: 06-62/551-521

E-mail: vezeto-csongrad@nkh.gov.hu

<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/csongradmegye.aspx>

Fejér Megyei Kormányhivatal

Közlekedési Felügyelősége

8000 Székesfehérvár, Sárkeresztúri út 12.

8000 Székesfehérvár, Pf.: 340

Telefon: 06-22/327-564

Fax: 06-22/311-512

E-mail: vezeto-fejer@nkh.gov.hu

<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/fejermegye.aspx>

Győr-Moson-Sopron Megyei

Kormányhivatal Közlekedési Felügyelősége

9028 Győr, Tatai út 3.

9002 Győr, Pf.:23.

Telefon: 06-96/511-810

Fax: 06-96/511-841

E-mail: vezeto-gyor@nkh.gov.hu

<http://www.kff.hu/megyei/gyormoson>

Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal

Közlekedési Felügyelősége

4025 Debrecen, Széchenyi utca. 46/B

4001 Debrecen, Pf.: 76

Telefon: 06-52/507-130

Fax: 06-52/507-133

E-mail: vezeto-hajdu@nkh.gov.hu

<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/hajdumegye.aspx>

Heves Megyei Kormányhivatal

Közlekedési Felügyelősége

3300 Eger, Kossuth u. 26.

3301 Eger Pf.: 149

Telefon: 06-36/510-300

Fax: 06-36/510-040

Email: vezeto-heves@nkh.gov.hu

<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/hevesmegye.aspx>

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei

Kormányhivatal Közlekedési Felügyelősége

5000 Szolnok, Indóház út 8.

5002 Szolnok, Pf.: 101

Telefon: 06-56/422-603

Fax: 06-56/514-409

E-mail: vezeto-szolnok@nkh.gov.hu

www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/jaszmegye.aspx

Komárom-Esztergom Megyei

Kormányhivatal Közlekedési Felügyelősége

2800 Tatabánya, Táncsics Mihály út 1/d

2801 Tatabánya, Pf.: 165

Telefon: 06-34/513-110

Fax: 06-34/330-045

E-mail: vezeto-komarom@nkh.gov.hu

<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/komarommege.aspx>

Nógrád Megyei Kormányhivatal

Közlekedési Felügyelősége

3100 Salgótarján, Karancs út 54.

3101 Salgótarján, Pf.: 147.

Telefon: 06-32/521-291

Fax: 06-32/521-290

E-mail: vezeto-nograd@nkh.gov.hu

<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/nogradmegye.aspx>

Pest Megyei Kormányhivatal

Közlekedési Felügyelősége

1141 Budapest, Komócsy utca 17-19.

1576 Budapest 141, Pf.: 25

Telefon: 06-1/460-2201

Fax: 06-1/460-2280

E-mail: pmkf@nkh.gov.hu

<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/pestmegye.aspx>

Somogy Megyei Kormányhivatal

Közlekedési Felügyelősége

7400 Kaposvár, Vásártéri utca 2.

7401 Kaposvár. Pf.: 168.

Telefon: 06-82/527-640

E-mail: vezeto-somogy@nkh.gov.hu

<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/somogymegye.aspx>

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei

Kormányhivatal Közlekedési Felügyelősége

4400 Nyíregyháza, Hatzel tér 10.

4401 Nyíregyháza, Pf.: 77.

Telefon: 06-42/508-130

Fax: 06-42/508-139

E-mail: vezeto-szabolcs@nkh.gov.hu

<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/szabolcsmegye.aspx>

Tolna Megyei Kormányhivatal

Közlekedési Felügyelősége

7100 Szekszárd, Kiskorzó tér 3.

7101 Szekszárd, Pf.: 127

Telefon: 06-74/415-411

Fax: 06-74/415-411 / 123

E-mail: vezeto-tolna@nkh.gov.hu

<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/tolnamegye.aspx>

Vas Megyei Kormányhivatal

Közlekedési Felügyelősége

9700 Szombathely, Wesselényi utca 7.

9701 Szombathely, Pf.: 160

Telefon: 06-94/518-200, 06-94/518-200

Fax: 06-94/518-212

E-mail: vezeto-vas@nkh.gov.hu

<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/vasmegye.aspx>

Veszprém Megyei Kormányhivatal

Közlekedési Felügyelősége

8200 Veszprém, Kistó utca1.

8201 Veszprém, Pf.: 203.

Telefon: 06-88/579-936

Fax: 06-88/426-687

E-mail: vezeto-veszprem@nkh.gov.hu

<http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/veszpremmegye.aspx>

Zala Megyei Kormányhivatal

Közlekedési Felügyelősége

8900 Zalaegerszeg, Pintér Máté utca 22.

8901 Zalaegerszeg, Pf. 203.

Telefon: 06-92/549-070

Fax: 06-92/320-607

E-mail: vezeto-zala@nkh.gov.hu
[http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/
zalamegye.aspx](http://www.nkh.hu/Kapcsolat/Lapok/zalamegye.aspx)

A Hamisítás Elleni Nemzeti Testület titkársága

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

1054 Budapest, Garibaldi utca 2.

1374 Budapest, Pf. 552.

Telefon: 06-1/474-5983

Fax: 06-1/474-5936

E-mail: hent@hipo.gov.hu

Járműipari Adatbázis Forgalmazók Szakmai Testülete

1205 Budapest, Irányi u. 18-20.

Telefon: 06-1/285-6608

Fax: 06-1/285-6608

www.jaf.hu

E-mail: info@jaf.hu

14. GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK

Munkahelyi szerzői jogsértésekkel kapcsolatos kérdések

Ki a felelős egy szervezeten belül a szerzői jogok betartásáért?

Elsődlegesen mindig a szervezet vezető tisztségviselői, de a felelősség részlegesen átruházható például az informatikai vezetőre, vagy meglévő, a munkavállalók által aláírt szabályozás esetén a munkavállalókra.

Ha olyan alkalmazott telepít illegális programot, aki korábban aláírta a szoftverhasználati nyilatkozatot, az mentesíti-e a felelősség alól a vállalatvezetést?

A vállalat vezetői, informatikai, pénzügyi stb. igazgatói sohasem mentesülnek az ellenőrzési kötelezettség alól. Amennyiben viszont ellenőrzési kötelezettségüknek teljes mértékben eleget tettek —”elvárható gondossággal” jártak el — a jogsértéssel kapcsolatban mulasztás feltehetően nem terheli őket.

Mi a helyzet akkor, ha olyan szakkönyveket töltöttem csak le, amelyeket szerintem nem lehet megszerezni kiskereskedelemben?

Érdeklődjön a kiadónál újranyomásról, antikvár példányokról. Amennyiben elegendő érdeklődés érkezik, bízhat benne, hogy a könyvet újranyomják.

Ha egy szakkönyvet saját használatra töltök le, tehát a szomszéd autóját már nem szerelem meg belőle, az még legális?

Nem. A gépjárműipari szakkönyvek digitalizá-

lására egyetlen kiadó sem adott eddig engedélyt. Azokban az esetekben, ahol eltelt a 70 év a szerző halála óta, már nem áll fenn a szerzői jogi védelem. Minden más esetben jogsértést követ el, ha digitalizált szakkönyvet tölt le a kiadó engedélye nélkül.

A könyvek is jogvédelem alatt állnak, függetlenül attól, hogy kaphatóak-e a kereskedelemben, vagy már elfogytak. Tehát ha ilyen könyv illegális verzióját tölti le, szerzői jogot sért.

Két telephellyel rendelkezem. Megvettem egy gépjárműipari szoftvert 2 darab hozzáféréssel. Szeretném mind a két telephelyen használni. Szabad?

Ez a megvásárolt licencszerződéstől függ. Általában a licencszerződésekben kikötik, hogy az adott hozzáféréseket csak egy telephelyen lehet használni. Olvassa el figyelmesen a szoftver licencszerződését, vagy hívja fel a forgalmazót.

NAV szoftverellenőrzésekkel kapcsolatos kérdések

Kinek kell bizonyítania azt, hogy a számítógépén levő program legális?

Ellenőrzés során, a felhasználónak kell bizonyítania, az adott program jogosult használatát. Ebben az esetben, tehát a bizonyítási teher megfordul, így a felhasználónak kell bemutatnia a vásárlást igazoló hivatalos dokumentumokat és számlákat.

Mi alapján ellenőriz a NAV?

A NAV ellenőrizhet lakossági bejelentés alapján (például egy alkalmazott az adott cégnél vagy valamely üzleti partner bejelentést tesz) vagy saját észlelés szerint. Rendszerint egy céges ellenőrzés során (bármilyen adóhatósági vagy hatósági vizsgálatról van is szó) a cég informatikai rendszerének vizsgálatára is sor kerül.

Feljelentés alapján pedig célirányosan folyik az adatgyűjtés, azaz nemcsak a feljelentésben érintett gazdálkodó kerül vizsgálatra, hanem a beszerzési forrásai és a továbbértékesítési láncolatai, beleértve az alkalmazottainak felelősségének vizsgálatát is. Manapság a gépeken található teljes adattartalomról ún. tükörmásolat készíthető, melyet bíróságok elfogadnak, így azok tartalmának utólagos megváltoztatására nincs értelme. Ehhez persze hozzátartozik az is, hogy az ellenőrzések során gyakran nem csak tükrözik a merevlemez tartalmát, hanem azokat az eszközöket, amelyeken illegális szoftvert találtak, teljesen lefoglalhatják.

Igaz, hogy a NAV nem ellenőrizhet, nem foglalhat le használaton kívüli eszközöket?

Nem igaz. Sőt, az sem számít egy-egy ellenőrzés során, hogy az adott telephelyen talált eszközök kinek a tulajdonát képezik, ha a tartalma jogsértő. Tehát ha például egy laptopot senki sem vall sajátjának az ellenőrzés során, de jogsértő tartalom található rajta, a NAV azonnal lefoglalhatják.

Mikor tekintendő a program “használatban lévőnek”?

Általában azt értjük használatban lévőnek, ha megtalálható a merevlemezen (vagy a számítógép

gép más tárolóján) telepítve (bármely eleme), vagy a memóriába (RAM) van töltve.

Mi a különbség egy rendőrségi és egy NAV házkutatás között?

Az eljárást tekintve komoly különbség nincs. A magánlakás átvizsgálásához mind a két szervezetnek házkutatási engedéllyel kell rendelkeznie, azonban jó tudni, hogy ha a késlekedés veszélyezteti a nyomozás eredményét, a házkutatási parancs utólag is megkérhető.

Ha illegális szoftver után nyomoz a NAV, csak bizonyos számítógépet (gépeket) ellenőrizhetnek ill. foglalhatnak le?

Nem. A telephelyen, egyéb átvizsgált területeken található összes számítástechnikai eszközt lefoglalhatják, ha ez szükséges, azaz nemcsak a feljelentésben érintett gazdálkodó kerül vizsgálatra, hanem a beszerzési forrásai és a továbbértékesítési láncolatai, beleértve az alkalmazottainak felelősségének vizsgálatát is. Ki kell emelni azt is, hogy illegális szoftvert a NAV nem csak asztali számítógépeken keres. A modern diagnosztikai eszközök önálló operációs rendszerrel is rendelkezhetnek, így azokat is vizsgálják. Emellett az egyéb adathordozókat, akár az okostelefonokat is ellenőrizhetik.

Ha illegális szoftvert találnak valamelyik gépeken, hogyan, mi alapján történik a kártérítés?

Ebben az esetben a hatóság vizsgálja a felelősségi kérdést, mind a vállalkozás, mind a magán-személyek kapcsán. A felelősségi szempontok esetében fontos megemlíteni, hogy az eredeti terméket gyártó cég is kártérítési igénnyel léphet fel a hatósági vizsgálattal párhuzamosan. Kártér-

rítéssel az illegális szoftver értékesítőjéhez lehet fordulni, de a tapasztalatok szerint addigra az, akitől az illegális program beszerzésre került, eltűnik. A büntetőeljárás során lefoglalt termékek hiányából akadó anyagi és erkölcsi veszteség (pl.: ügyfelek kiszolgálása, számlázó program stb.) az érintett céget terheli, a NAV-ot, vagy a jogtulajdonost felelősségre vonni nem lehet.

Ha internetről töltök le olyan illegális szoftvert, amit a munkámhoz is tudok használni, engem is megbüntethetnek?

Igen, szoftverek letöltése engedély nélkül a szerzői jog megsértése, bűncselekmény megvalósítása.

Miért pont engem találnának meg? Olyan kis faluban lakom, hogy ide soha nem jön a NAV.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal és elődszervezete a Vám-és Pénzügyőrség 2004-től kiemelt figyelmet szentel a szerzői jogi jogsértésekre, amennyiben azok közvetve, vagy közvetlenül haszonszerzés célját szolgálják, illetve kárt okoznak. Az ellenőrzés hiánya nem jelenti azt, hogy az adott személy/ vállalkozás ellen nem érkezett bejelentés vagy feljelentés. Abban az esetben, ha országos szintű kontroll kezdődik, akkor az érintett vállalkozói kör ellenőrzésre kerülhet.

A NAV ráadásul ugyancsak fontosnak tartja a prevenciót, mint a JAF, így kisebb településeken is végez ellenőrzést, hiszen ott jobban terjed a híre, így nagyobb eséllyel térnek a helyes útra azok, akik hallanak az esetről.

Licenccel kapcsolatos kérdések

Mi az illegális szoftverhasználat?

Az illegális szoftverhasználat a szerzői jog megsértésével megvalósuló bűncselekménynek minősül. Amikor egy szervezet megvásárol egy szoftvert, nem minden esetben egyértelmű a vevő számára, hogy a beszerzés tárgya nem maga a szoftver, hanem a szoftver használatát lehetővé tevő licenc. A szoftvergyártótól származó licencmegállapodás pontosan részletezi a szoftver használatát szabályozó feltételeket. A vállalatnak pontosan annyi licenccel kell rendelkeznie, ahány számítógépen az adott szoftvert használják vagy feltelepítik.

Szoftver eladható-e más szervezetnek?

Igen, ellenkező rendelkezés hiányában a szoftvertermékek is kereskedelmi forgalomba hozhatóak a jogtulajdonosok (szoftvergyártók) által meghatározott feltételekkel: a korábbi tulajdonos a program minden elemét a licencszerződéssel együtt átadja az új vevőnek, aki elfogadja a licenccel kapcsolatos feltételeket. Az átadás előtt az átadó teljes mértékben letörli a saját gépéről a továbbértékesített szoftver valamennyi példányát. A nevesített licencek esetében a licencet az új tulajdonos nevére át kell írni. Ilyen esetben forduljon viszonteladójához, akitől a szoftvert vásárolta.

Több licencre van szükségem akkor, ha ugyanannak a terméknek különböző nyelvi változataival rendelkezem?

Igen. A programok nemcsak verzió-, de nyelvspecifikusak is. Különböző kiadók, különbö-

ző nagytételes vásárlások esetén ettől eltérhetnek, adhatnak olyan kedvezményt, hogy a nyelv megválasztható, illetve megváltoztatható, de egy licenc mindig csak egy termék használatára jogosít.

Ha számítógépet bérbe adok, akkor a rajta lévő, szükséges programokkal is megtehetem ezt?

Nem. Programot bérbe adni csak a jogtulajdonos előzetes írásbeli engedélye alapján lehet. Egyetlen általános kivétel a Microsoft Windows XP Professional szoftverterméke.

Mi az, ami feltétlenül kell egy program jogszerű használatának, birtoklásának igazolásához?

A licenc- (felhasználási-, fejlesztési- stb.) szerződés és a számla (vagy egyéb birtokba kerülést igazoló irat, mint pl. ajándékozási szerződés stb.) A Microsoft OEM konstrukcióban (hardver eszközzel együtt) vásárolt szoftverek esetében, az Eredetiséget Igazoló Tanúsítványra, a COA-ra van szükség a jogtisztaság igazolásához. Ez a korábbi kiadású szoftvereknél a kézikönyv első belső oldalán található, a 2000. április 1. után forgalomba kerülő szoftverek esetében, pedig egy matrica formájában kerül a végfelhasználóhoz, amit a számítógép házára kell felragasztani a jogtisztaság használatához.

Mi a teendő, ha nincs meg a licencszerződésem?

A licencszerződés a termék fontos része - a jogtisztaság bizonyítása - amely minden legális úton vásárolt programhoz jár. Amennyiben a vásárolt programhoz nem is volt licencszerződés, elképzelhető, hogy a kapott program illegális. Ezt a saját védelmünkben célszerű jelenteni a BSA-nak. A licencszerződés elvesztése, meg-

semmisülése esetén a licencszerződés pótlására csak nevesített licencként van mód. Ebben az esetben forduljon viszonteladójához, akitől a szoftverterméket vásárolta.

Lehet-e a hálózaton a program biztonsági másolata?

Lehet, de az valóban csak biztonsági másolat legyen.

A közelmúltban vásárolt program kiadója időközben megváltoztatta a licenclési feltételeket. Érvényes-e az új licenc a változtatás előtt vásárolt termékekre is?

Egy adott felhasználóra egyéb megállapodás hiányában mindig azok a feltételek vonatkoznak, amik mellett a szoftverterméket megvásárolta. Frissítés esetén, ha változtak a licenclési feltételek, a felhasználónak újra el kell fogadnia azokat, addig nem tudja frissíteni szoftverét.

A licencmegújításkor (a lejárt szoftver cseréje) meg kell tartanom a régi verziót?

Nem. A garázsipari szoftverek zöménél a licenclés csak egy bizonyos ideig érvényes (például egy évig), ezután újra meg kell vásárolni a használati jogot. Ilyenkor a régi verzió törölhető, de a korábbi vásárlást igazoló számlát, mint minden más pénzügyi bizonylatot, nyolc évig a számviteli tv. 169.§(2) szerint meg kell őrizni. A gépjárműipari szoftverek zöme felülírja a régi verziót, így azokkal foglalkozni nem kell. Vannak azonban kivételek, ahol a forgalmazó a szerződésben szabályozza, hogy a régi lemezeket vissza kell neki juttatni, ha már nem használják azokat.

Hogyan lehet felismerni az illegális programokat?

Az illegális programoknak és elérhetőségüknek is több fajtája létezik. Ha ez első pillanatra nem derül ki (pl. egy darab csupasz, címke nélküli CD, esetleg egy interneten elérhető kereskedelmi termék). A legbiztosabb jel, ha a termék gyanúsán olcsó, (pl. egy általában százezer forint értékű termékcsomag tízezer forint körüli áron kapható). Ilyenkor jellemzően nem is igen érdemes kérdezni, tudni lehet, hogy a termék hamisítvány, illegális másolat.

További gyanús jelek programvásárlásnál:

- nincs licencszerződés
- nem szerepelnek kiadók által alkalmazott jelek
- a program dobozán szerepel egy címke pl. "US only" vagy „USA & Canada only”, vagy hasonló felirat

Az upgrade (frissítés) legalizálja-e az addig illegális másolatot?

Nem.

Hogyan lép életbe, mikor fogadjuk el a licencszerződést egy olyan program esetében, amelynek nincs nyomtatott része?

A program telepítésekor (esetleg minden indúlaskor) megjelenik a licenc szövege, és csak akkor enged tovább a program, ha az AGREE (Accept, OK) vagy ezek ellentétei pl: DONT AGREE, (Don't Accept, NO) gombok közül választunk. Az AGREE gomb megnyomása lépteti életbe a licencszerződésünket a fejlesztővel.

Ha olyan szoftverkiadó termékéről van szó, amely időközben megszűnt, hová lehet fordulni?

Az ilyen tulajdonú programok sorsát is rendezni kell. Két dolog fordulhat elő; vagy jogutód nélkül szűnt meg a szervezet, akkor nincs, akit anyagi kár ér. Viszont ez is csak a polgári per ellen nyújthat védelmet, a szerzői jogok megsértése miatt továbbra is indítható büntetőeljárás. Ha van jogutódja (s ez nem feltétlenül azonos a kiadó szervezet jogutódjával: lehet szerzői magánszemély is a jog továbbvivője), akkor ahhoz kell fordulni.

Le lehet-e ellenőriztetni, hogy a felhasználói licenc eredeti-e? (pl. rendelék X Kft.-től 10 db programlicencet, mert valamivel olcsóbbak, és kapok 10 db „színes papírt” sorszámokkal, honnan tudom, hogy eredetiek?)

Be lehet vinni a programfejlesztő-jogtulajdonos céghez, hogy megállapítsa az eredetiséget, vagy sok esetben akár telefonon, faxon, vagy e-mailben is adnak tájékoztatást. Célszerű előre gondolni az ilyen esetekre, akár utána is lehet nézni az eladónak, véleményeket olvasni róla az interneten.

Kötelesek vagyunk-e az angol nyelvű licencszerződést is tudomásul venni, vagy csak a magyart?

Igen. Szerződésről van szó. Az angol nyelvű licenc esetében ez megfelel egy nemzetközi szerződésnek, ahol - mondjuk az amerikai szervezet - a licencadó, az egyik szerződő fél, esetünkben a magyar felhasználó pedig a másik. Szerzői jogi szempontból mindenképpen érvényes szerződésről, szerződéses ajánlatról van szó. Megje-

gyezzük azonban, hogy a magyar nyelvű termékekhez általában magyar nyelvű licencszerződést biztosítanak a gyártók.

Online, digitális ügyekkel kapcsolatos kérdések

Milyen veszélyei vannak az internetes szoftverkereskedésnek?

Amellett, hogy az illegális másolatok terjedésével egyenes arányban szűnnek meg munkahelyek a kreatív iparban, zárnak be szakkönyvkiadók, a letöltő is komoly veszélyeknek van kitéve: a fájlok különböző kémprogramokat, vírusokat tartalmazhatnak, illetve az illegális szoftvereket használók számítógépeit nagyobb eséllyel használják fel hackerek úgynevezett zombigépes támadásokhoz, a felhasználó tudta nélkül.

Miért veszélyes a járműfenntartó ipar számára az internetes szoftverkereskedés?

A járműfenntartó iparban dolgozók munkáját is nagyban nehezítik az illegális másolatok, hiszen egy-egy elavult, akár több éve feltört szoftver nem tartalmaz aktuális információkat. A járműiparban működő gyárak folyamatosan adják ki az egyes márkák és modellek hibalistáit. Égető szükség van tehát a friss információkra a szakmában, ami csak legális, korszerű garázsipari szoftverekkel oldható meg.

Ha a gyári adatbázis-forgalmazóknak nem lesz elegendő anyagi forrásuk megvásárolni a gyártói információkat, akkor nem tudják a szoftvereiket naprakészé tenni.

Versenyhátrányba kerülnek a legális műhelyek, hiszen ők komoly összegeket fizetnek a szoftverekért és ezt az árakban érvényesíteni kell. Végül soron pedig az adatbázisok forgalmazóinak nem éri meg kiadni a szakkönyveket, szoftvereket, így elapadhat a forrás, az újabb autók információit csak a gyártótól lehet majd megvásárolni, lényegesen nagyobb ráfordítások árán.

Honnan tudhatják a vásárlók, hogy az online vásárolt szoftverek legálisak-e?

Az internetes aukciós és egyéb bolti oldalak sűrűn látogatott helyek, ahol a szoftverkereskedők is kínálhatják illegális termékeiket. A vásárlóknak vigyázniuk kell azokban az esetekben, amikor a termékhez nem tartoznak eredetiséget igazoló dokumentumok, el kell kerülniük azokat a termékeket, melyek nem tűnnek eredetinek és ki kell nyomtatniuk a megrendelési számot illetve a vásárlás visszaigazolását, hogy bizonyíthassák saját jogszerű eljárásukat.

Mi a helyzet a frissítésekkel? Melyik licencszerződés az érvényes: az új, a régi, vagy a kombinációjuk?

Mindig az a szerződés az érvényes, amely a használt termékre vonatkozik. Amennyiben megvettük a frissítést, de nem telepítettük, akkor a régi licencszerződés marad életben. Amennyiben az új terméket (jelen esetben frissítést) telepítjük, akkor természetesen az új licenc az irányadó (amely egyébként rendelkezni szokott a frissítésekről is).

15. FELHASZNÁLT IRODALOM

- BSA - www.bsa.org
- HENT - www.hamisitasellen.hu
- NKH - www.nkh.hu
- NAV - www.nav.gov.hu
- JAF - www.jaf.hu
- Net-Jogtár - www.net.jogtar.hu
- EME - www.emeauto.com